

Magozwe

- Lesley Koyi
- Wiehan de Jager
- Adam Issa Vice (OLE Ghana)
- 5
- Dagbanli

Nairobi, tinsheli din be katiŋa ka di biɛhigu ku tooi ŋmani nira ya ka tuma kuli nyɛ kpa saha sheli kam ka bihi shɛba ban ka biɛhigu shee daa be. Biɛɣu kulo din daa kuli beni ka bɛ dola. Dahinsheli asiba, ka bidibsi ŋɔ daa gbihi neei n-kpabiri bɛ bindɔhi palli noli wari maa ni. Bɛ ni daa yɛn niŋ shɛm n-kari wari ŋɔ daa nyɛla saɣiri ka bɛ nyɔ. Bidibsi ŋɔ puuni, yino daa beni ka o yuli booni Magozwe, ŋun n-daa nyɛ bɛ zaa bia sani.

Magozwe laamba ni daa kpi saha sheli, o daa nyela yuma anu. O daa kuli o nahiba sani. Doo ɲɔ daa ka zaya zaɲ chaɲ bia ɲɔ polo. O daa bi tiri Magowe bindirigu vienyelinga. O daa che ka bia ɲɔ tumdi tuunkpɛma pam.

Magozwe yi daa fabili bee m-bɔhi bɔhigu, O nahiba ɔɔ daa buri o mi. Magozwe ɔɔun daa ti bɔhi ni o tahi o shikuru? O nahiba daa bu o mi ka yeli, “A zuɔu kpiya pam dinzuɔu a ku tooi bɔhim binsheɔu.” Magozwe daa di lala wahala ɔɔ m-paai yuma ata, ka di nyaana ka o zo o nahiba maa sani. O daa kpalim gberila pala zuɔu.

Pala zuƴu biɛhigu daa to pam, bidibsi ɗo daa yi niɗdila nimmɔhi biɛƴu kam ka naan yi nya bindirigu. Saha sheɗa be daa yi gbahiriba mi, ka saha sheɗa ka be bu ba. Doɗo yi ti gbaai ba, so kani ɗun yɛn soɗ ba. Laɣibihi sheɗa din daa gbubi laɣingu ɗo daa nyɛla bara maalibu mini be ni daa koɗiri gbanbihi la ni binyeri sheɗa. Biɛhigu daa lahi niɗ tom pam, dama laɣingu sheɗa gba daa beni m-ɓori ni be zaɗ be fukumsi n-fa foɗ sheɗi be ni be maa, ka zaba tooi zooi.

Dahinsheli Magozwe daa yuunila sayiri gungɔna puuni, ka ti nya salima buku chera. O daa nyahi dayiri di zuɣu ka zaŋ niŋ o koɓigu puuni. Din nyaɗa biɛɣu kam o yɛn yihila buku maa na n-yuuni anfoonima di puuni. O daa bi mi bachinima maa karimbu.

Anfoonima maa daa tiri la lahibali zaŋ kpa bi'so ŋun daa zoonaa n-ti lebi alepile durooba. Magozwe kuli yɛn zimi n-zahindi ni o lebi alepile durooba. Saha sheŋa, ka o tɛhiri ni di yi di nyɛ ŋuna n-nyɛ bi'so ŋun be lahabali maa ni maa.

Wari daa beni ka Magozwe zi soli zuyu m-maani bara. Doso daa kana o sani. N-ti puhi o ka yeli o, “N-yuli Tomasi n-tuma shee bi waya ni kpe, luy’sheli polo a ni tooi nya bindirigu n-di.” O daa tiri yili din nye zaya dozim ka pili chemsi nuyiso maa. “N tamaha ni, a ni chaŋ n-ti nya bindirigu n-di?” ka doo maa bohi o. Magozwe daa lihi doo maa mini yili maa ka yeli “Di yi pa sheli,” ka ŋmaligi.

Chirshɛŋa din paya maa na, bidibsi ban ka biɛhigu shee ŋɔ daa tooi nyari Tomasi bɛ ni be luyushɛli polo maa. O daa bɔri ka o mini niriba diri alizama balante ninvuy'shɛba ban yiŋsi nyɛ pala zuɣu la. Tomasi daa tooi bɔri lahabaya zaŋ kpa niriba biɛhigu polo. O daa mali nimmɔhi ni suyulo, ka je ni o boli so yoli bee m-bi ti jilima. Bihi maa shɛba daa pili chani yili din nyɛ dozim la maa mini nuɣiso yili maa ni, n-ti diri wuntaŋ bindirigu.

Magozwe daa kuli zila soli maa zuƴu n-yuuni anfoonima buku la. Ka Tomasi ti zini m-miri o. “Bo lahibali m bala?” Tomasi m-bɔhi o maa. “Di nyela bidibilso ɗun daa lee alepile durooba lahibali,” Magozwe labisiya. “Bidibila maa yuli booni bo?” Tomasi m-bɔhi o maa. “M-bi mi dama n-zi karimbu,” Magozwe yeli baalim.

Ɓε ni daa ti nya taba yaha ka Magozwe piligi o maɲmaɲa lahibali n-yεri n-tiri Tomasi. Di daa nyεla o ɲahiba lahibali ni daliri din che ka o zo maa. Tomasi daa bi yεli pam, ka mi daa bi wuhi Magozwe ni yεn niɲ shεm, amaa ka lee kuli maai o maɲa n-wumda. Sahashεɲa bε tooi diri alizama di yi ti niɲ ka bε be yil'shεli din pili nuɲiso la n diri bindirigu.

Magozwe dɔyiri dabsili naba daa miri na ka Tomasi daa ti o buku din nye lahibali palli yeltɔya. Lahibali maa daa nyela tingkpaŋ bidibil'so ŋun daa zooi na nti lebi bol'ŋmeri kpeeni ŋun yuli daa gili luyuli kam. Tomasi n-daa kuli karimdi lahibali ŋɔ n-tiri Magozwe, ka ti yeli dahinsheli, "Di simdi ni a chaŋ shikuru nti bohim karimbu, wula ka a tɛhi?" Ka Tomasi daa wuhi o luyusheli polo o ni mi ka bihi gberi a ka chani shikuru.

Magozwe daa tɛhi biɛhigu palli ɗɔ mini shikuru chandi ɗɔ zuɗu. Ka di yi ti niɗ ka n-ɗahiba yeligu la niɗ yelmaɗli, ni dama n ka fahim din ni tooi bohim binsheɗu? Ka di yi ti niɗ ka be buri o biɛhigu palli ɗɔ shee? Dabiɛm daa mali o. “Di yi pa sheli palli zuɗu biɛhigu ni so,” lala ka o daa tɛhi.

Ka o daa banɗi Tomasi dabiɛm shɛli din mali o. Doo maa daa tooi yeri bidibila maa ni biɛhigu palli ŋɔ shee ni so.

Lala zuƴu, Maqozwe daa kahi kuli nti kpe yi'l'sheli din mopilli nye zaƴvakahili la duu ni. Niriba ayi n-daa be duu maa ni m-pahi o zuƴu. Be baƴ daa laƴim be yili maa ni zaa daa paai pia. Yili maa ni m-piriba Sisi mini o yidana n-ti pahi bahi ata, jen-kuno mini bukurili n-daa beni.

Magozwe daa pili shikuru chandi ka di to n-ti o. Dama o daa mali tuma pam nyaana. Saha sheŋa o daa bɔri ni o che. Amaa o yi teei alepile durooba mini bol'ŋmera la yeltɔɣa, lahibali buku la ni, o kpaŋdila o maŋa.

Magozwe daa zila yil'sheli din mopilli nye zaɣvakahili la dundɔŋ ni n-karimda lahibali buku sheli o ni zi n-yi shikuru la na. Ka Tomasi ti kana n-ti zini bayili o. "Lahibali bo yeltɔɣa m-bala?" ka Tomasi bohi o. "Di nyela bidibilso ŋun daa lee karimba," Magozwe labisiya. Ka Tomasi bohi o, "Bidibila maa yuli booni bo?" Ka Magozwe yeli, "O yuli m booni Magozwe," ka la biɛla.

Global Storybooks

globalstorybooks.net

Magozwe

 Lesley Koyi

 Wiehan de Jager

 Adam Issa Vice (OLE Ghana)

